

24.–29.1.
2012

WWW.
DOCPOINT.
INFO

HELSINKI
DOCUMENTARY
FILM
FESTIVAL

Meet the Master: EYAL SIVAN

Matkalla ymmärtämään poliittista pahaa

ALOITIN KUVIEN TEKEMISEN ja manipuloinnin jo nuorena asuessani Jerusalemissa. 12 -vuotiaana aloitin valokuvaamisen ja kuvien kehittämisen pimiössä, jonka rakensin äitini kotiin. Kenties tämä fyysinen suhde kuviin ja niiden kehittämiseen teki minusta tietoisin siitä seikasta, että kaikki kuvat ovat manipuloituja. Kaltaiselleni nuorelle ja tietoiselle israelilaiselle dokumenttielokuvien tekeminen tarjosi mahdollisuuden tehdä sekä kuvia että poliittista diskurssia. Koin tämän enemmän velvollisuudekseni kuin etuoikeudeksi. En kuitenkaan koskaan ole päättänyt alkaa elokuvaohjaajaksi tai dokumenttien tekijäksi, vaan pohdin yhä toisinaan mitä teen kun kasvan isoksi. Todellisuudessa dokumenttien tekeminen, ohjaaminen ja opettaminen edustavat minulle keinoa olla yhteydessä julkiseen kenttään ja välinettä poliittiseen osallistumiseen.

Kun tein ensimmäisen elokuvani 22-vuotiaana, olin hyvin varma näkemyksestäni ja keinoistani. Tästä syystä *Aqabat Jaber, Passing Through* tuntuu tänä päivänä helpoimmalta tekemistäni elokuvista. Palestiinalaisella pakolaisleirillä Palestiinan miehitytillä alueella kokonaan arabiaksi kuvattu pitkä dokumentti avasi minulle dokumenttielokuvan maailman, mutta ennen kaikkea se paljasti minulle synnyinmaahani kohdistuvan miehitysvastarinnan.

Muutama kuukausi elokuvan ensi-illan jälkeen miehitytillä alueilla puhkesi ensimmäinen palestiinalaisten kansannousu. Koko maailma näki televisioistaan kuinka julmasti nuoret israelilaiset sotilaat, maanmieheni, kohtelivat aseettomia palestiinalaisia nuoria. Olin tästä kauhuissani, kuten olivat monet muutkin. En ollut kauhuissani niinkään väkivallasta vaan siitä kuilusta, joka oli avautunut sen välille, mitä meitä oli koulussa velvoitettu "muistamaan" ja mitä "ei koskaan enää" saisi tapahtua.

Päätin kyseenalaistaa israelilaisten kollektiivisen muistin rakentamisen elokuvan keinoin. Israelissa huhtikuu on muis-

tojuhlien aikaa. *Izkor, Slaves of Memory* on elokuva, joka seuran kansallisia juhlallisuuksia koulujärjestelmän kautta. Käynnöksi kouluaikojen muistojani elokuvaa tehdessäni ja kuvan sen lapsen näkökulmasta. Kamera nousee korkeammalle kuin mukaa, kun lapset vanhenevat. Koenkin, että uutiskuvat maanmiesteni, nuorten israelilaisten sotilaiden julmuudesta, johtavat minut kohdistamaan kamerani uhrien sijasta syyllisiin.

"Tavallisten ihmisten hirveät sotarikokset eivät tee meistä kaikista syyllisiä."

IZKOR, SLAVES OF MEMORY -ELOKUVAN jälkeen olen omaksunut työssäni, kutsukaamme sitä poliittis-esteettiseksi elokuvalliseksi projektiksi, jatkuvaan pyrkimykseen kuvata syyllisiä. Tämä on mielestäni avain poliittisten rikosten ja paheiden mekanismien ymmärtämiseen. En usko, että trauman esittäminen itsessään on mitään kollektiivista, sosiaalista tai poliittista merkitystä. Merkityksellistä se on trauman kokeneille yksilöille.

Tavallisten ihmisten tekemät hirvittävät sotarikokset, kuten Adolf Eichmannin natsirikokset, eivät saisi vihjata, että potentiaalisina rikollisina olisimme kaikki syyllisiä. Jos tämä potentiaalisen rikollisuuden sekoittaa todelliseen, oikeuden mukaisuus tulee hylätyksi. "Jos kaikki ovat rikollisia, kukaan ei ole rikollinen", sanoo filosofi Hannah Arendt. Eichmannin tapaus juuri tätä perustelua. Hänen mielestään kaikki olivat rikollisia, joten kaikki ovat myös vastuussa. Tämän takia Arendtin tämä työ kehottaa meitä arvioimaan jokaisen tapauksen erikseen ja yksittäisenä sekä pohtimaan, miten kohtaamme tekojen seuraamukset.

KÄÄNNÖS: JUHA NURMI

On the Way to Understanding Political Evil

I BEGAN FABRICATING or manipulating images as a young adolescent in Jerusalem. At the age of 12, I started to make still photographs, developing and printing in the dark room that I had installed at my mother's home. It might be this physical relation to the fabrication of images that made me become conscious that image – any image – is a manipulation. For the young (conscious) Israeli that I was, documentary filmmaking presented the potentiality of both articulating image and political discourse, which I considered a duty rather than a luxury. However, I have never chosen to become a filmmaker or a documentarist, and even today, I sometimes wonder what I will actually do when I grow up. In fact, my documentary practice, filmmaking, teaching and programming represents a tool for accessing the public sphere, a medium of political engagement with the world.

When I directed my first film at the age of 22, I was confident and sure in my way and vision. This is probably why *Aqabat Jaber, Passing Through* feels now like the easiest film I had to make. The feature length documentary shot entirely in Arabic within a Palestinian refugee camp in the Palestinian occupied territories exposed me to the documentary world but above all to the anti-colonial opposition to the state where I was born and raised.

A few months after the film's release, the first Palestinian uprising in the occupied territories broke out. Everyone around the world could see on their TV screens the brutal behaviour of my compatriots – the young Israeli soldiers – towards the unarmed Palestinian youth. Like many others, I was shocked. Not so much by the violence, but by the gap between the injunction to "remember" and "never again", which we were brought up on.

I decided to question, through a film, the construction of Israel's collective memory. In Israel, April is the month of com-

memorations. *Izkor, Slaves of Memory* is a film that follows the national celebrations through the education system. I shot this film based on my own memories of school. I shot it from the point of view of a child. The camera moves higher according to the age of the children. Looking back, I believe that it is the news images of my fellow compatriots, the young Israeli soldiers' brutality that made me "turn" the camera from the victims, to the perpetrators.

"Monstrous war crimes committed by ordinary man should not imply that we are all guilty."

AFTER IZKOR, SLAVES OF MEMORY, I have dedicated my work and may I say, articulated my political-aesthetical cinematographical project, around the permanent attempt to represent the perpetrator. The latter is the key figure in my view for understanding the mechanics of crime and political evil. I do not believe in self-representation of trauma as having any collective, social or political sense. It is important for the traumatised individuals themselves.

It is true that the monstrous war crimes committed by an ordinary man, such as the nazi criminal Adolf Eichmann, should not imply that, by all being potential criminals, we are all guilty. Confusing this potential guilt with a real one is to disqualify the possibility of justice. "If everybody is a criminal, nobody is a criminal", says philosopher Hannah Arendt. And this is exactly what Eichmann tried to argue, that everybody is a criminal, and that everybody is responsible. This is why the work done by Arendt invites us to judge every event as a new one, and as a singular event, to think about facing the consequences of our own deeds.

Jaffa, the Orange's Clockwork

Jaffa, la mécanique
de l'orange

OHJAUS | DIRECTOR

Eyal Sivan

KUVAUS | PHOTOGRAPHY

David Zarif

ÄÄNI | SOUND

Jean-Jacques Quinet

LEIKKAUS | EDITOR

Audrey Maurion

TUOTANTO | PRODUCTION

Osnat Trabelsi / Alma Films,
The Factory, Luna Blue,
Trabelsi Production

LEVITYS | DISTRIBUTION

Momento!

contact@momento-films.com

FILMOGRAFIA | FILMOGRAPHY

Jaffa, the Orange's Clockwork 2009

I Love You All 2004

Route 181, Fragments of a

Journey in Palestine-Israel 2003

The Specialist, Portrait of

a Modern Criminal 1999

Burundi, Under Terror 1997

Itsembatsemba, Rwanda One

Genocide Later 1996

Aqabat-Jaber, Peace with No Return?
1995

Jerusalem(s), Borderline
Syndrome 1994

Itgaber, He Will Overcome 1993

Iz'kor, Slaves of Memory 1990

Aqabat-Jaber, Passing Through 1987

25.1.2012, 19:00, MAXIM 2 | 27.1.2012, 19:15, KINOPALATSI 9

BELGIA, ISRAEL, RANSKA, SAKSA | BELGIUM, ISRAEL, FRANCE, GERMANY ■ 2009 ■ 88 MIN ■ VIDEO ■ VÄRI | COLOUR

■ Hätkädyttävässä elokuvaesseeessä Jaffa-appelsiinin tarina israelilaiseksi vientituotteeksi ja sionismin tavaramerkiksi kiertyy auki kuin Palestiinan tuoksuvan hedelmän kuori. Israel vie maailmalle tonneittain Jaffa-merkittyjä laatikoita, mutta Jaffan satamasta ei appelsiineja viedä enää.

Valo- ja elokuvat, runot ja musiikki, maalaukset ja mainokset kertovat kuuluisan sitrushedelmän visuaalisen ja poliittisen historian. Taiteen ja historian tuntijat tulkitsevat kuvia terävästi. Vanhimmat valokuvat ovat 1840-luvulta, palestiinalaiset veivät Jaffa-appelsiineja Englantiin jo 1851. Vanhat työntekijät ja silminnäkijät muistelevat aikoja, jolloin arabit ja juutalaiset toimivat alalla yhteistyössä. Viisaan työn lähiluku paljastaa myös brändin rakentamiseen käytettyjä mielikuvia kuten "pyhä maa", "Israelin valtio" ja "orientti". Palestiinalaisille Jaffa-brändi symboloi tarhojen ja maan menetystä.

■ The startling essay film tells the story of the Jaffa orange – how it became an Israeli export and a trademark of Zionism. Israel exports tons of crates labelled "Jaffa", but none of the fruit are actually shipped from the Jaffa Port anymore.

Photography and films, poetry and music, paintings and advertisements present the visual and political history of the famous citrus fruit. Experts of art and history give cutting interpretations about the images. The oldest photos are from the 1840s, Palestinians were exporting Jaffa oranges to England as early as 1851. Witnesses and former employees reminisce on the times when Arabs and the Jewish were in the industry together, cooperating. A closer view reveals mental images of "the Holy Land", "the State of Israel", and "the Orient" as a way of branding. To Palestinians, the Jaffa brand symbolises losing their groves along with their land.

ELIZABETH MARSCHAN | TRANSLATION BY JANNE HIRVISAARI

Izkor, Slaves of Memory

Izkor, les esclaves
de la mémoire

OHJAUS | DIRECTOR

Eyal Sivan

KUVAUS | PHOTOGRAPHY

Rony Katzenelson

ÄÄNI | SOUND

Rémy Attal

LEIKKAUS | EDITOR

Jacques Cometz, Sylvie Pontoizeau

TUOTANTO | PRODUCTION

Ruben Korenfeld / Memento!

LEVITYS | DISTRIBUTION

Memento!

contact@memento-films.com

26.1.2012, 19:00, ORION | 28.1.2012, 15:00, ORION

ISRAEL, RANSKA, SAKSA | ISRAEL, FRANCE, GERMANY ■ 1990 ■ 97 MIN ■ VIDEO ■ VÄRI | COLOUR

■ Kevät on Israelissa muistamisen aikaa. Juhlapäivät kuten pääsiäinen ja Israelin itsenäisyyspäivä ajoittuvat tiiviisti toistensa perään, ja niiden lomassa alakoululaisille opetetaan kansakunnan historiaa. Kollektiivisen muistijäljen leimaaminen liittää lapset ja nuoret osaksi uhrina itsensä kokevaa kansaa. Ohjaaja Eyal Sivan seuraa dokumentissaan israelilaisia koululaisia kuukauden ajan ja paljastaa pala palalta opetusjärjestelmän, joka tuntuu lähentelevän aivopesua.

Mitä historiasta tulisi oppia? Missä menee raja muistamisen, unohtamisen ja tosiasioiden kieltämisen välillä? Sivan ei tarjoa valmiita vastauksia vaan antaa äänen lapsille ja heidän opettajilleen. Haastattelujen väliin leikatut keskustelut sionismiin kriittisesti suhtautuvan israelilaisen professorin Yeshayahu Leibowitzin kanssa toimivat kiinnostavana kontrastina ja tarjoavat vaihtoehdoisen näkemyksen nationalistisen identiteetin rakentumisesta.

■ *Spring in Israel is a time of remembrance. Celebration dates like Easter and the country's Independence Day are close to one another and in-between those the school children learn about the nation's history. The stamping of a collective memory onto the children and youth unites them with a people seeing themselves as victims. In his documentary, director Eyal Sivan follows Israeli school children for a month and reveals bit by bit the educational system which seems to border on brainwashing.*

What should be learnt from history? Where's the line between remembering, forgetting and denying facts? Sivan doesn't offer prepared answers but gives a voice to children and their teachers. Edited between the interviews are discussions with a critic of Zionism, Professor Yeshayahu Leibowitz, which act as an interesting contrast and offer an alternative view on how national identity is built.

JUHA NURMINEN | TRANSLATION BY SAM MORGAN

Route 181, Fragments of a Journey in Palestine-Israel

Route 181, fragments d'un voyage en Palestine-Israel

OHJAUS | DIRECTOR

Michel Khleifi, Eyal Sivan

KUVAUS | PHOTOGRAPHY

Philippe Bellaïche

ÄÄNI | SOUND

Richard Verthe

LEIKKAUS | EDITOR

Sari Azouz, Eyal Sivan, Michel Khleifi

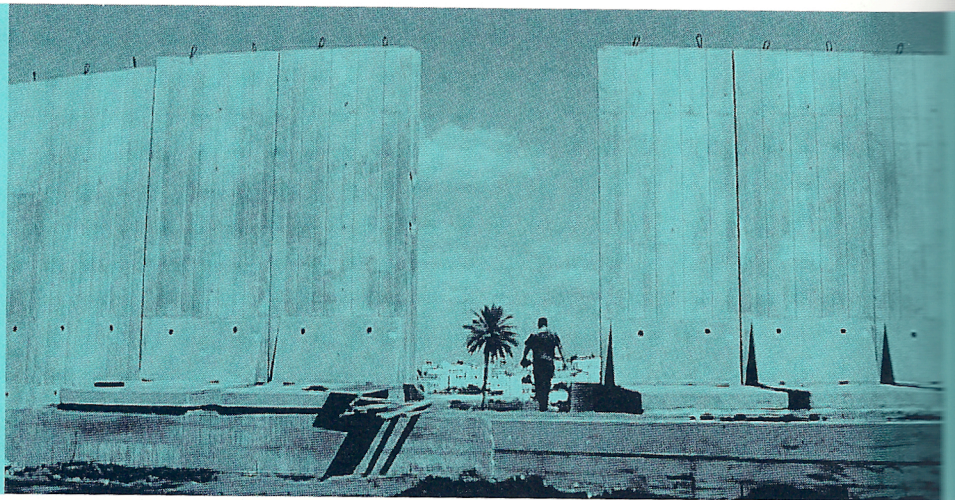
TUOTANTO | PRODUCTION

Armelle Laborie / Memento!, Sourate Films, Sindibad Films, WDR

LEVITYS | DISTRIBUTION

Memento!

contact@memento-films.com

27.1.2012, 14:00, MAXIM 2

BELGIA, ISO-BRITANNIA, RANSKA, SAKSA | BELGIUM, UNITED KINGDOM, FRANCE, GERMANY ■ 2003 ■ 272 MIN
VIDEO ■ VÄRI | COLOUR

■ Etninen "puhdistus" on halveksittava julmuus, sillä siinä ei edes teeskennellä, että yritetään säästää viattomia. Sitä ei voida korjata. Kaksi elokuvantekijää seuraa Israelin vuoden 1947 rajaa ja matkustaa sotavyöhykkeellä. Eyal Sivanin kysellessä ohikulkijoilta kadonneiden arabikylien sijaintipaikoista hänen naiiviutensa alta paljastuu älykkyyys: haastateltavat puhuvat politiikasta järkyttävän rehellisesti ja usein peittelemättömän rotuvihan värittämänä. A Jewish National Fund -oppaassa sanotaan: "Jos olisimme tehneet vuonna 1948 saman, minkä amerikkalaiset tekivät intiaaneille, yksi ryhmä olisi poissa ja meidän ryhmämme eläisi rauhassa."

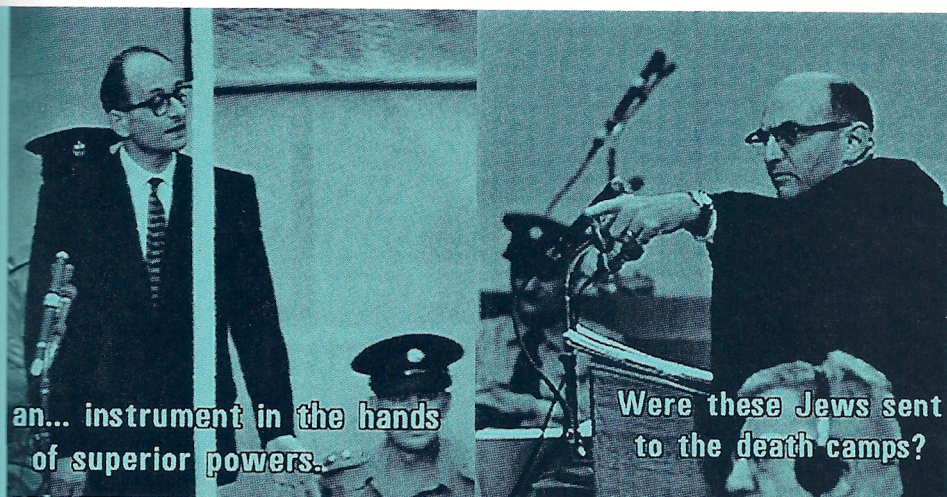
Filmille tallentuneiden joukossa on entinen sotilas, joka piteli vauvaa sillä aikaa, kun muut raiskasivat tämän äidin, sekä ihmisiä, jotka hautasivat teloitusuhreja. Tämä ei ole kuulopuhetta tai sisällön keksimistä, vaan elokuva dokumentoi karun totuuden. Sen todistaminen osoittautuu vangitsevaksi.

■ Ethnical "cleansing" is such a despicable atrocity as it lacks pretence to spare the innocent. It cannot be amended. Following Israel's borders of 1947, the two filmmakers travel in the war-zone. Their old map is superimposed on the windshield. As Eyal Sivan asks passer-bys about the locations of vanished Arab towns, his apparent naiveté reveals his intellect: interviewees ramble about politics with shocking honesty, often with unveiled racial hatred. A Jewish National Fund guide says: "If we had done in 1948 as the Americans did to the Indians, then one lot would be gone and our lot would be living in peace."

Among the people captured on film is an ex-soldier, who held a woman's baby, while others raped her, and others, who buried victims of execution. This isn't hearsay or content creation – it records the ugly truth, the most compelling thing to witness.

SILKE BRANDT | TRANSLATION BY VIRVE SIIKANEN

The Specialist, Portrait of a Modern Criminal

Un Spécialiste, portrait
d'un criminel moderne

OHJAUS | DIRECTOR

Rory Brauman, Eyal Sivan

ÄÄNI | SOUND

Nicolas Becker

LEIKKAUS | EDITOR

Audrey Maurion

TUOTANTO | PRODUCTION

Armelle Laborie / Memento!

LEVITYS | DISTRIBUTION

Memento!

contact@memento-films.com

28.1.2012, 12:30, ANDORRA

BELGIA, ISRAEL, ITÄVALTA, RANSKA, SAKSA | BELGIUM, ISRAEL, AUSTRIA, FRANCE, GERMANY ■ 1999 ■ 128 MIN
35 MM ■ MV | BW

■ Kuvat, joissa Adolf Eichmann istuu lasikopissa jerusalemilaisessa oikeussalissa vuonna 1961, ovat muodostuneet kansainvälisten sota-oikeudenkäyntien symboleiksi. Ohjaajat ovat muokanneet oikeudenkäynnissä kuvastusta 350 tunnin mittaisesta materiaalista dokumenttielokuvan, joka pistää pohtimaan ihmisen pahuutta ja yksilön vastuuta auktoriteetin alaisuudessa.

The Specialist on pysäyttävempiä koskaan tehtyjä oikeussalifilmatsoiteja. Syynä tähän on syytetyn pragmaattinen olemus, kun häneltä tivataan juutalaisten kansanmurhan suunnitteluvastuusta. Kuolemantuomion lopulta saanut Eichmann pitää kiinni syyttömyydestään johdonmukaisin perusteluin: hän toimi ainoastaan ylemmän johtoportaan käskystä parhaan kykynsä mukaisesti. Sivan ja Brauman korostavat Eichmannin tavallisuutta – kuin alleviivatakseen pahuuden luonnetta.

■ The images of Adolf Eichmann sitting in a glass booth in a Jerusalem courtroom in 1961 have become symbols of international war crimes trials. The directors have turned the 350 hours of trial footage into a documentary that makes the viewers reflect on the evil in humans and an individual's responsibility under an authority.

The Specialist is one of the most thought-provoking court recordings ever. The reason for that is the defendant's pragmatic approach when he is being questioned about the responsibility for planning the genocide of Jews. Eichmann, who was ultimately sentenced to death, consistently insists on his innocence: he was only following superior orders to the best of his ability. Sivan and Brauman emphasize Eichmann's ordinariness – as if to underline the nature of evil.

JUHA NURMINEN | TRANSLATION BY VIRVE SIIKANEN

MEET THE MASTER:
EYAL SIVAN

Dokumenttielokuva on YLE

Dokumenttiprojekti
YLE TV1 joka maanantai 21.30

Viktor Kossakovsky: Eläköön vastakohdat/Vivan las Antipodas